

Sari Sarkomaa kok ym.

Lakialoite laiksi ympäristönsuojelulain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään, että ympäristönsuojelulain (527/2014) 18 §:n 3 momentti muutetaan siten, että muu kuin vähäinen lumen kaataminen mereen kielletään.

PERUSTELUT

Lumen kaataminen mereen aiheuttaa vahinkoa, kun lumen mukana mereen päätyy luonnolle ja ihmisille haitallisia aineita ja roskia, mm. muovia ja rakennusjätettä. Suomen ympäristökeskuksen teettämän tutkimuksen mukaan mereen kaadetussa lumessa on runsaasti mm. asfalttia, tiemerkintämassoja, maalin jäämiä sekä rengaspölyjätettä.

Esimerkiksi Helsingissä lumeen sekoittuu kaukolämpölaitosten ja pienpolton aiheuttamaa nokea, nastarenkaiden asfaltista irrottamaa kivipölyä ja bitumia, autonrenkaista irtoavia nastoja ja mikromuovia sekä autojen pakokaasujen palamishiukkasia. Lumen mukana mereen päätyy myös kadulle heitettyä roskaa ja eläinten jätöksiä.

Hetkenkin maassa ollut lumi sisältää mm. tupakantumpeja ja muuta jätettä sekä silmällä havaitsematonta mikromuovia sekä muita saasteita ja jäämiä.

Tupakantumppi on ympäristömyrky. Tumpit on tehty selluloosa-asetaatista, jonka hajoaminen mikromuovihiukkasiksi kestää vuosia. Tumpin sisältämät myrkyt kulkeutuvat mikromuovihiukkasten mukana vesistöihin ja maaperään ja lopulta ravintoketjussa eläimiin ja ihmisiin. Tunnettuja karsinogeenejä eli syöpävaarallisia aineita tupakassa on kymmeniä. Tästäkin huolimatta lunta kaadetaan mereen ilman puhdistusta.

Helsingissä vastaanotetaan keskimääräisenä talvena noin 50 000 kuormaa lunta. Runsaslumisena talvena määrä voi olla jopa 350 000 kuormaa. Osassa lumenvastaanottoaikoja roskat ja kiintoaines erotellaan ennen kuin sulanut lumi matkaa mereen. Erottelun apuna toimii esimerkiksi verkko tai välppä.

Helsingissä on kahdeksan vakinaista lumenvastaanottoaikkaa. Hernesaari on ainoa vastaanottoaikka, jossa lumi kaadetaan suoraan mereen.

Lakialoite LA 61/2020 vp

Ympäristökeskuksen vuonna 2012 toteuttamassa selvityksessä todetaan, että Helsingin Hernesaaren vastaanotto paikalle syntyi noin kolmen metrin paksuinen hiekkakerros talvella 2009—2010. Lisäksi mereen kaadettiin arviolta yhteensä 755 jätekuormaa, joista noin 530 kuormaa oli hiekoitussepeleitä ja 225 kuormaa muuta jätettä. Ympäristövaikutusten vähentämiseksi Hernesaaren kippauslaiturin vierustalla sijaitsevaa merenpohjaa ruopataan kiintoaineen poistamiseksi. Ruoppaamalla poistetaan pohjaan kertynyt hiekoitushiekka ja roskat. Ympäristöviranomaisten mukaan lumen merivastaanotto ei ole kuitenkaan ympäristön kannalta ongelmallista ja veteen mahdollisesti sekoittuneisiin epäpuhtauksiin ei pystytä nykyisillä menetelmillä vaikuttamaan. Mereen lumen mukana kaadettut jätteet, roskat ja aineosat kulkeutuvat merivirtojen mukana laajalle. Mereen joutunut jäte, kuten mikromuovi ja raskasmetallit, eivät häviä merestä ehkä koskaan.

Helsingin ympäristökeskuksen asiantuntijoiden mukaan lumi pitäisi kaataa maa-alueille. Ympäristökeskus voi vain suositella, että lumet kaadettaisiin maalle, sillä lainsäädäntö ei nykyisellään estä lumen mereen kaatamista.

Itämeren ja vesistöjä on suojeltava vuodenaikasta riippumatta. Maakaatopaikkojen löytyminen on varsin haastavaa Helsingissä, mutta se ei ole kestävä perustelu liata kotivesiämme ja merenrantojamme.

Suomessa useat kaupungit, kuten esimerkiksi Espoo, Turku, ja Oulu, ovat kieltäneet lumen kaatamisen mereen ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetuissa ympäristönsuojelumääräyksissä. Lumen kippaaminen mereen on kielletty Turussa, jossa asiaa on perusteltu alueen merialueen erityisolosuhteilla. Oulu on puolestaan välttänyt ongelman kaavoittamalla riittävästi lumenkaatopaikkoja. Tampereen kaupunki on puolestaan tehnyt riittävät suojarakenteet Näsijärven lähistöllä oleville lumenkaatopaikoille.

Ruotsissa Naturvårdsverket on kieltänyt lumen kaatamisen mereen tai järviin. Ruotsissa likaantunut lumi luokitellaan jätteeksi. Kööpenhaminassa ja Oslossa kiellot perustuvat muun muassa lumen mukana kulkeutuvista haitta-aineista tehtyihin tutkimuksiin tai selvityksiin, kaadon aiheuttamaan roskaantumiseen.

Suomen lainsäädännössä lumen kaataminen mereen on voimassa olevan ympäristönsuojelulain (527/2014) 18 §:n 3 momentin nimenomaisella säännöksellä rajattu mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettujen jätteen tai muun aineen mereen kaatamista koskevan kiellon ulkopuolelle. Aloitteessa esitetään tämän poikkeuksen kääntämistä päinvastaiseksi siten, että myös lumen kaataminen mereen tulee kiellettyksi mainitun 2 momentin nojalla.

Lakialoitteessa esitetään, että vähäinen lumen kaataminen mereen jää kiellon ulkopuolelle. Rajauksella mahdollistetaan jatkossakin esimerkiksi yksityishenkilön omalla tai vapaa-ajan asunnolla lumikolan tai muun vastaavan avulla tapahtuva puhtaan lumen kaataminen mereen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Lakialoite LA 61/2020 vp

Laki

ympäristönsuojelulain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 18 §:n 3 momentti seuraavasti:

18 §

Merta koskevat erityiset kiellot

Edellä 2 momentissa tarkoitettu kiello koskee myös muuta kuin vähäistä lumen kaatamista mereen. Ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle säädetään vesilaissa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 4.11.2020

Sari Sarkomaa kok
Kai Mykkänen kok
Saara-Sofia Sirén kok